Patrimoniul, acasă în
DRUMUL TABEREI

Kit de activități de explorare a patrimoniului cultural local

Mona-Silvia Timofte

Asociația Da'DeCe
2026

Grafician: Marina Gabriela Soare

Hărţi mentale: Mona-Silvia Timofte

Echipa Asociaţiei Da'DeCe: Iulia Iordan şi Monica Bumbeş, educatori culturali; Valentina Bâcu, curatoare şi PR; Mona-Silvia Timofte, educator cultural şi formator; Alexandra Zbuchea, manager cultural

Echipa Şcolii Gimnaziale „Sfinţii Constantin şi Elena": Ana-Maria Florescu, diriginţă, profesor dr. limba engleză/franceză; Viorica Alexandru, profesor pentru învăţământul primar; Ioana Valentina Cozma, bibliotecar, profesor de informatică şi TIC; Daniela Gabriela Ţăpîrdea, director; Claudia Puzdrea, director adjunct; Adriana Tran, profesor pentru învăţământul primar

Consultanţi kit de activităţi, Şcoala Gimnazială „Sfinţii Constantin şi Elena": Loredana Ştefania Afrăsine, profesor pentru învăţământul primar; Camelia Badea, profesor de istorie; Liliana Sabina Burnar, profesor de limba engleză, coordonator pentru proiecte şi programe educative şcolare şi extraşcolare; Mihaela Carada, profesor pentru învăţământul primar; Andreea Petronela Gheorghe, profesor de educaţie fizică şi sport

Patrimoniul, acasă în
DRUMUL TABEREI

Kit de activități de explorare a patrimoniului cultural local

Mona-Silvia Timofte

Asociația Da'DeCe
2026

CUPRINS

Patrimoniul, acasă în Drumul Taberei 5

Kitul de activităţi: structură, grup ţintă şi durată 9

Unitatea nr. 1 | Ce înseamnă patrimoniu 13
- Activitatea 1.1 | Cine decide ce este parte a patrimoniului? 15
- Activitatea 1.2 | Patrimoniul care nu poate fi atins 17
- Activitatea 1.3 | Patrimoniul imaterial din cartierul nostru 18
- Activitatea 1.4 | Întreabă acasă 19

Unitatea nr. 2 | Arhiva clasei noastre 20
- Activitatea 2.1 | Să facem o arhivă! 22
- Activitatea 2.2 | Arhiva digitală 23
- Activitatea 2.3 | Documentăm cartierul prin fotografiere 25
- Activitatea 2.4 | Întrebări despre cartier 28

Unitatea nr. 3 | Patrimoniul cartierului nostru 29
- Activitatea 3.1 | Ce ştim şi ce vrem să aflăm 31
- Activitatea 3.2 | Experţii în surse istorice 32
- Activitatea 3.3 | Coversaţie cu un specialist 33
- Activitatea 3.4 | Activitate individuală | Vocile cartierului 34

Unitatea nr. 4 | Exploratori în cartierul nostru 35
- Activitatea 4.1 | Harta vie a cartierului 37
- Activitatea 4.2 | Expediţie în cartier 38
- Activitatea 4.3 | Alegem reperele traseului 40
- Activitatea 4.4 | Traseul nostru cultural 41

În loc de încheiere 44

Scanați codul QR
și descoperiți traseele
culturale „MISIUNEA SPAȚIALĂ
DTR" și „PRINȘI ÎN BUCLĂ",
în format digital, precum
și materialele auxiliare
activităților din acest kit.

Patrimoniul, acasă în DRUMUL TABEREI

Când întrebăm copiii şi adolescenţii care este primul lucru la care se gândesc când aud cuvântul *patrimoniu*, primim răspunsuri precum: *naţional, România, muzeu, obiect vechi, Brâncuşi, istorie, artă, clădire importantă, monument, biserică, palat, moştenire, Eminescu*. De cele mai multe ori, tinerii asociază patrimoniul cu personalităţi, muzee, clădiri istorice sau cu materii pe care le studiază la şcoală. Mai rar se referă la patrimoniul imaterial şi aproape niciodată nu se gândesc la un cartier, cu atât mai puţin la un cartier-dormitor precum Drumul Taberei.

Patrimoniul cultural nu se opreşte însă în faţa Palatului Regal sau a Ateneului, nici la marginea Centrului Vechi ori la uşa muzeelor. El există şi în cartierele în care copiii şi adolescenţii trăiesc şi învaţă. Adeseori, ei nu sesizează importanţa acestui patrimoniu, pentru că nu cunosc istoria locală sau pentru că au dedus, greşit, că un lucru trebuie să fie frumos, foarte vechi, realizat din materiale preţioase sau să fi aparţinut cuiva faimos ca să fie valoros.

Prin acest kit de activităţi, noi, educatorii culturali ai Asociaţiei Da'DeCe, vă propunem să explorați, alături de elevi, patrimoniul urban al cartierului Drumul Taberei sau al oricărui alt cartier în care se află şcoala dumneavoastră, pornind de la viaţa de zi cu zi în acest spaţiu. Astfel, străzile, blocurile şi parcurile, monumentele, locurile de joacă şi de întâlnire devin prilejuri de descoperire şi reflecţie, ocazii de a investiga istorii, poveşti şi obiceiuri ale comunităţii locale.

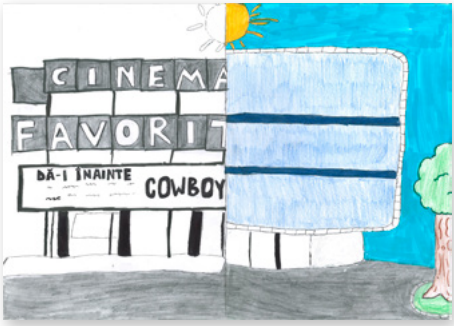
Merită să încurajăm copiii să privească Drumul Taberei (sau oricare alt cartier) cu alți ochi: să afle cum a apărut, de ce poartă acest nume, care sunt locurile emblematice și ce obiceiuri și amintiri asociază locuitorii cu această zonă. Poveștile și amintirile despre cartier sunt cea mai fragilă formă de patrimoniu: dacă nu sunt înregistrate, dispar. Ceea ce li se poate părea copiilor lipsit de importanță azi poate deveni, peste o generație, singura mărturie rămasă despre un eveniment sau despre o persoană importantă pentru istoria locală. La Da'DeCe am observat că, din acest proces de explorare a spațiului urban în care învață și locuiesc, copiii pot dezvolta treptat un sentiment de apartenență și de mândrie față de cartierul lor, ceva ce nu se predă la nicio materie în școală.

! ȘI ACESTA ESTE PATRIMONIU!

„Cinema Favorit a fost un spațiu de descoperire culturală important pentru cartier, se mergea des cu școala acolo. Parcul și ștrandul, piețele de la Moghioroș și Valea Ialomiței, fabricile Tricodava și Munplast, de unde zburau pe stradă milioane de bucățele de plastic de la găurirea nasturilor."

Raluca Paraschiv
(artistă, lector la UNARTE București, inițiatoare a proiectelor „Comunități în schimbare" și „Oraș în Buclă")

Tocmai de aceea, patrimoniul cultural local merită cercetat împreună cu copiii. Activitățile din acest kit îi pot ajuta să descopere treptat ce este prețios pentru ei și ce este valoros pentru comunitatea din care fac parte, contribuind la formarea competenței de sensibilitate și expresie culturală prin descoperirea rețelelor de legături dintre ei, familiile lor, istoria locală și oraș.

PATRIMONIUL, ACASĂ ÎN CARTIERUL MEU
Ce este valoros pentru comunitate?
Ce este important pentru istoria cartierului?
Ce este prețios pentru un copil în cartierul în care locuiește?
PATRIMONIUL IMATERIAL
Cea mai fragilă formă de patrimoniu
AMINTIRILE despre viața în cartier
jocurile copilăriei trăite în cartier
POVEȘTILE despre locuire
tradiții de sărbători
cântece
meșteșuguri practicate în comunitate
practici de grădinărit
obiceiuri ale locuitorilor
PATRIMONIUL MATERIAL
MOBIL
o icoană
un tablou
o carte
caietul cu rețetele bunicii
o bijuterie
albumul cu fotografii de familie
IMOBIL
un turn de apă
o biserică
clădirea școlii
o stație de metrou
un monument
clădirea vechiului cinematograf
grădinile dintre blocuri
locul de întâlnire a comunității

PRINȘI ÎN BUCLĂ
Arta meșteșugită
Bucla
Eroii din trecut

MISIUNEA SPAȚIALĂ DTR
Pista Drumul Taberei
Favorit
Urmele Revoluției din 1989
Statia de metrou Tudor Vladimirescu
Turnul de apă
Locuitorii planetei DTR
Stelele DTR
Parcul Drumul Taberei
Grădinile cartierului

Kitul de activități:
STRUCTURĂ, GRUP ȚINTĂ ȘI DURATĂ

„Patrimoniul, acasă în Drumul Taberei" este al doilea proiect de explorare a patrimoniului cultural urban din București pe care Asociația Da'DeCe l-a desfășurat. Primul, „Vecinul meu, patrimoniul", ne-a oferit ocazia, în anul 2024, să lucrăm în cartierul Titan cu elevii Școlii Gimnaziale „Federico Garcia Lorca". Aceștia au creat, cu sprijinul nostru, două trasee culturale, „Eforturi titanice" și „Relaxarea titanilor", pe care le găsiți, alături de materialul complementar „Kit de explorare a patrimoniului cultural urban", pe site-ul Asociației - asociatiadadece.ro .

În acest kit, am încercat să adunăm rezultatul ambelor proiecte: o serie de activități prin care puteți replica în școala dumneavoastră procesul de documentare, explorare și creare a unui traseu cultural. Deși acest material aduce în prim-plan un patrimoniu local specific, puteți înlocui „Drumul Taberei" cu numele oricărui alt cartier și adapta activitățile pentru a realiza un traseu cultural indiferent de locul în care vă aflați.

La Da'DeCe am învățat un lucru important din cele două proiecte: procesul de descoperire și împrietenire cu patrimoniul cultural al unui cartier are nevoie de timp și de activități de educație culturală grupate pe module. Prin urmare, acest kit este structurat în unități de învățare. Fiecare unitate corespunde unui pas din proiect și conține mai multe activități pe care le puteți adapta în funcție de nevoile, ritmul, nivelul de înțelegere și capacitatea de concentrare a elevilor. Parcurse în ordine, unitățile pot funcționa precum un curriculum la decizia școlii (CDȘ) care se finalizează cu un produs palpabil: un traseu cultural al cartierului, realizat aproape în întregime de copii. Anumite activități pot funcționa și independent. Dacă timpul este limitat, puteți testa în timpul săptămânilor „Școala Altfel" sau „Săptămâna Verde" doar acele activități care vi se potrivesc.

CONTINUITATEA EDUCAȚIE FORMALĂ - EDUCAȚIE CULTURALĂ
Conţinuturi la care activităţile propuse fac apel

CLASA A IV-A

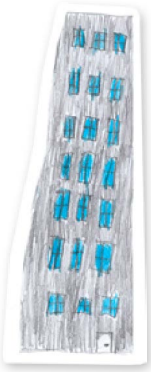
Istorie - timpul istoric şi spaţiul geografic; familia şi comunitatea locală; locuri istorice în comunitate; patrimoniul UNESCO

Geografie - orizontul apropiat şi local; caracteristicile orizontului local
Educaţie civică - apartenenţa la comunitatea locală; valori

LLR - oferirea de informaţii; planul sau harta/traseul; susţinerea unei opinii; textul informativ

AVAP - lectura unei imagini

CLASELE A V-A - A VI-A

Istorie - izvoarele istorice; timpul şi spaţiul istoric

Educaţie socială - cultura în societatea contemporană; diversitatea şi identitatea culturală; patrimoniul cultural

LLR - textul nonliterar; textul narativ nonliterar; chestionarul; interviul
Geografie - harta - coordonate geografice; orizontul local - orientare şi reprezentare; trasee turistice şi culturale

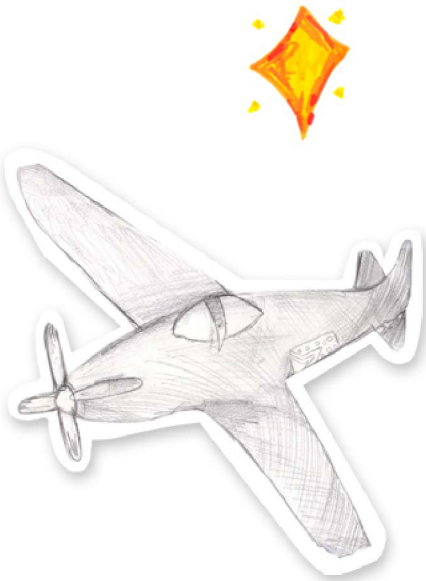
TIC - memorarea şi organizarea datelor; navigarea şi căutarea de informaţii pe internet; surse de încredere

CUI NE ADRESĂM PRIN ACEST DEMERS?

Elevilor din clasele a IV-a, a V-a şi a VI-a, deoarece activităţile de educaţie culturală propuse presupun o anumită autonomie în studiu, dar şi competenţe specifice disciplinelor *Istorie, Geografie, TIC, Educaţie civică sau Educaţie socială*. Deoarece activităţile sunt scrise într-o cheie generală, fără declinări pe clase, cadrele didactice au libertatea să le adapteze, scăzându-le sau creascându-le gradul de complexitate, în funcţie de nivelul elevilor cu care lucrează.

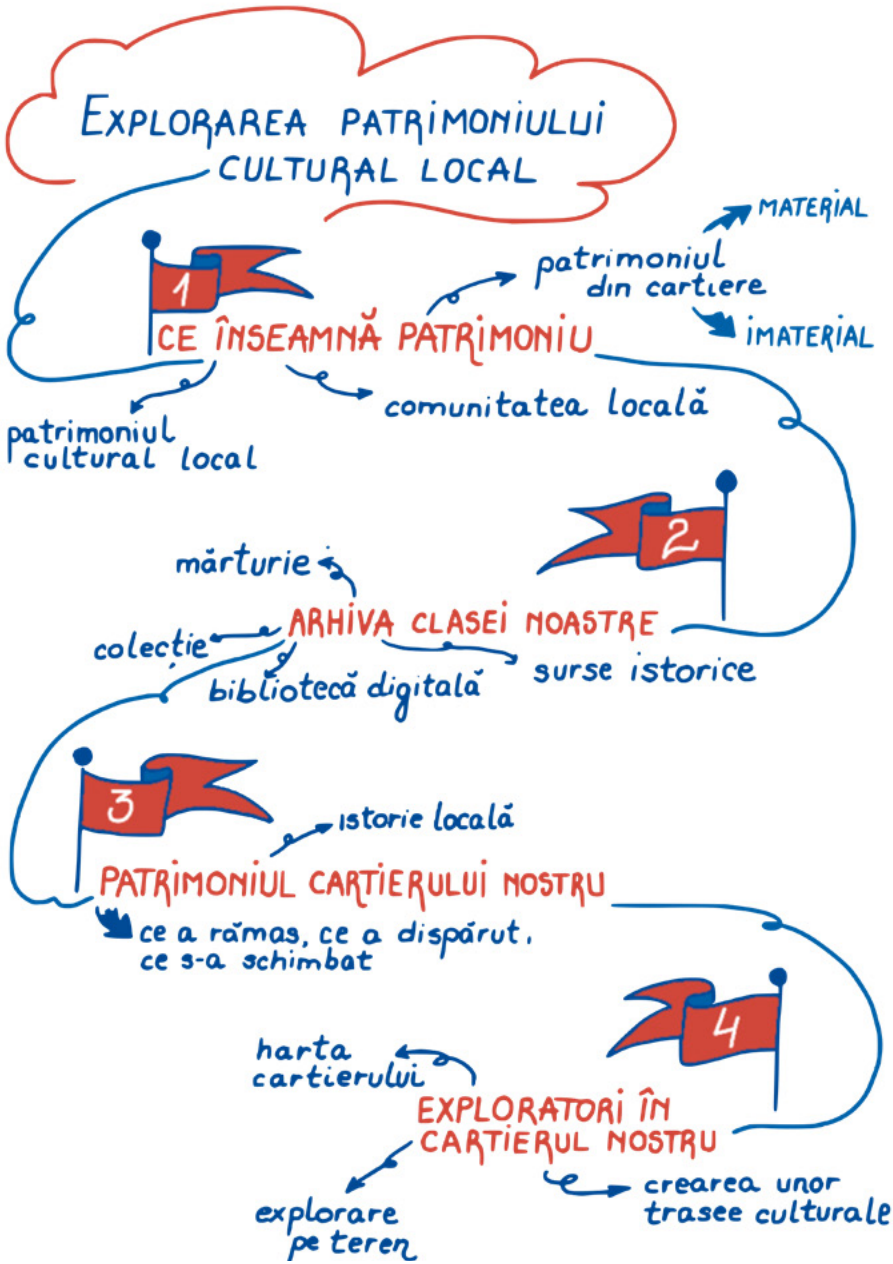
În acest kit, veţi întâlni din loc în loc iconiţa .

Ea semnalează că activitatea respectivă are fişe sau materiale educaţionale asociate, pe care le puteţi folosi la clasă. Pentru a le accesa, scanaţi codul QR aflat la începutul broşurii.

De aici încolo, noi vă urăm

„Spor la explorat!”

EXPLORAREA PATRIMONIULUI CULTURAL LOCAL
1
CE ÎNSEAMNĂ PATRIMONIU
patrimoniul din cartiere
MATERIAL
IMATERIAL
comunitatea locală
patrimoniul cultural local
2
mărturie
ARHIVA CLASEI NOASTRE
colecție
bibliotecă digitală
surse istorice
3
istorie locală
PATRIMONIUL CARTIERULUI NOSTRU
ce a rămas, ce a dispărut, ce s-a schimbat
4
harta cartierului
EXPLORATORI ÎN CARTIERUL NOSTRU
explorare pe teren
crearea unor trasee culturale

UNITATEA NR. 1 | CE ÎNSEAMNĂ PATRIMONIU

În această unitate, elevii vor descoperi că patrimoniul nu se găseşte doar în muzee sau în centrul oraşului, ci şi în cartierul lor. Activităţile propuse îi ajută să distingă între patrimoniul material şi cel imaterial, clarificând o serie de cuvinte şi expresii-cheie folosite în unităţile următoare.

Obiectivele unităţii

La final, elevii vor putea:

- → să explice, cu exemple proprii, diferenţa dintre conceptele *patrimoniu material* şi *patrimoniu imaterial;*
- → să identifice cel puţin două elemente de patrimoniu din propriul cartier;
- → să formuleze criterii în funcţie de care un loc merită inclus într-un traseu cultural;
- → să explice de ce un element valoros pentru o comunitate poate să nu însemne prea mult pentru alta.

ÎNTREBĂRILE-CHEIE ALE UNITĂŢII	CUVINTE ŞI EXPRESII CHEIE	PERSOANE-RESURSĂ
La ce ne gândim când auzim cuvântul „patrimoniu"? Cine decide ce este valoros şi ce nu? Poate un bloc, un turn de apă sau un loc de întâlnire să fie patrimoniu? Ce înseamnă un patrimoniu pe care nu îl poţi atinge? Ce avem în cartierul nostru care nu se găseşte în nicio altă parte?	Patrimoniu material Patrimoniu imaterial Patrimoniu cultural local Comunitate Valoare - Valoros Tradiţie Obicei Transmitere UNESCO Traseu cultural	Părinţi Membrii comunităţii locale care cunosc cartierul bine: bunici, foşti profesori, foşti elevi ai şcolii

UNITATEA NR. 1
CE ÎNSEAMNĂ PATRIMONIU
ACTIVITĂȚI PROPUSE
Care este primul lucru la care te gândești când auzi cuvântul patrimoniu?
răspunde aici
1 CINE DECIDE CE ESTE PARTE A PATRIMONIULUI
Pentru cine trebuie să fie valoros un loc sau un obiect ca să fie PATRIMONIU?
2 PATRIMONIUL CARE NU POATE FI ATINS
Ce se pierde dacă nu mai rămâne nimeni care să știe poveștile cartierului?
3 PATRIMONIUL IMATERIAL DIN CARTIERUL NOSTRU
METODA FISH-BOWL
Care este patrimoniul imaterial al cartierului nostru?
4 ÎNTREABĂ ACASĂ
INTERVIU INFORMAL
Ce facem noi, în familie, sau în blocul/cartierul nostru, ce nu fac oamenii din alte cartiere sau orașe?

ACTIVITATEA 1.1
CINE DECIDE CE ESTE PARTE A PATRIMONIULUI?

45 - 50 minute | în sala de clasă

Materiale/mijloace necesare:

→ 5 - 6 seturi de cartonaşe cu locuri şi obiecte de patrimoniu: Ansamblul de la Tg. Jiu, Coiful de la Coţofeneşti, Curtea Domnească de la Târgovişte, o biserică din Maramureş, o grădină din faţa blocului îngrijită de vecini, fostul cinematograf din cartier, un garaj deschis transformat în atelier, clădirea şcolii;

→ 5 - 6 exemplare tipărite ale traseelor culturale „Misiunea spaţială DTR" şi „Prinşi în buclă", disponibile pe site-ul Asociaţiei Da'DeCe - asociatitadadece.ro

Desfăşurare

→ În grup | Deschideţi cu întrebarea: *Care este primul lucru la care mă gândesc când aud cuvântul „patrimoniu"?*

→ În echipe | Fiecare echipă primeşte un set de cartonaşe cu locuri şi obiecte de patrimoniu şi le sortează în trei categorii: este patrimoniu | nu este patrimoniu | nu suntem siguri.

→ În grup | Copiii îşi argumentează alegerile. Clarificaţi, dacă este nevoie, conceptul de patrimoniu material.

→ În grup | Discuţie: *De ce nu au ajuns toate locurile/obiectele în categoria „este patrimoniu"? Ce le lipseşte ca să le consideraţi patrimoniu? Pentru cine trebuie să fie valoros un loc/obiect ca să fie patrimoniu?* Introduceţi conceptul de patrimoniu cultural local, valoros pentru istoria şi viaţa locuitorilor din acea comunitate.

→ În echipe | Studiu de caz: Împărţiţi echipelor câte un traseu cultural tipărit („Misiunea spaţială DTR" sau „Prinşi în buclă"), spunând doar că a fost creat de copii de vârsta lor, într-o şcoală din Drumul Taberei. Fiecare echipă primeşte o singură oprire şi discută de ce crede că aceasta a fost inclusă în traseu.

→ În grup | Discuție: *De ce credeți că au fost alese aceste opriri? Cine a hotărât că acele locuri merită să fie opriri pe un traseu cultural? Ce criterii au folosit?*

→ În grup | La finalul activității, stabiliți împreună trei criterii în funcție de care un loc din cartier ar merita să fie inclus într-un traseu cultural. Lista se păstrează și se folosește în unitatea finală, când copiii vor construi propriul parcurs cultural.

ACTIVITATEA 1.2
PATRIMONIUL CARE NU POATE FI ATINS

45 - 50 minute | în sala de clasă

Materiale/mijloace necesare:

→ O imagine cu o cămaşă cu altiţă şi o imagine cu ritualul Căluşului. Informaţii despre aceste elemente de patrimoniu imaterial înscrise în listele UNESCO găsiţi pe site-ul patrimoniu.ro

Desfăşurare

→ În grup | Proiectaţi cele două imagini şi discutaţi: *Pot sta aceste lucruri într-un muzeu? Cum? Dar priceperea de a face cămaşa sau de a juca jocul Căluşului? Pot fi ele puse într-o vitrină?*

→ În grup | Vizionare: Deschideţi pe patrimoniu.ro pagina „Arta cămăşii cu altiţă — element de identitate culturală în România" şi proiectaţi fotografiile din galerie.

→ În echipe | Copiii formulează un răspuns: *Dacă nu mai rămâne nimeni care să ştie cum să facă aceste cămăşi, ce se pierde? Mai poate fi recuperat acest meşteşug din nişte simple fotografii?*

→ În grup | Fiecare echipă îşi prezintă răspunsul în două minute. Pornind de aici, ajutaţi elevii să-şi formuleze propria definiţie pentru patrimoniul imaterial, cu accent pe faptul că acesta există atâta timp cât cineva îl practică şi îl transmite mai departe.

→ În grup | Concluzii: Scrieţi pe tablă domeniile patrimoniului imaterial: poveşti, expresii şi nume de locuri; muzică, dans, spectacol; obiceiuri, sărbători, ritualuri; cunoştinţe despre natură şi despre lume; meşteşuguri şi priceperi.

ACTIVITATEA 1.3
PATRIMONIUL IMATERIAL DIN CARTIERUL NOSTRU

25 - 35 minute | în sala de clasă

Materiale/mijloace necesare:

→ scaune aşezate în două cercuri concentrice; cercul din mijloc va avea opt locuri.

Desfăşurarea activităţii:

→ Metoda *fish-bowl* (acvariu) | Opt copii se aşază în cercul interior, restul clasei în cel exterior. Lansaţi întrebarea: *Care este patrimoniul imaterial al cartierului nostru?*

→ În cercul interior | În metoda acvariului, doar copiii din cercul interior discută. Cine vrea să intervină din cercul exterior bate pe umăr un coleg din interior şi se face schimb de locuri.

→ În grup | La final, trageţi câteva concluzii şi identificaţi împreună cel puţin trei elemente de patrimoniu imaterial local. Alcătuiţi o listă intitulată „Patrimoniul imaterial al cartierului nostru - prima variantă."

→ Aspecte organizatorice | Cu acordul copiilor, înregistraţi discuţia. O puteţi transcrie apoi cu orice soft de transcriere. La Da'DeCe, noi folosim goodtape.io. Transcrierea şi fişierul audio vor intra în arhiva digitală a clasei, iar lista cu elemente de patrimoniu imaterial, în arhiva fizică.

ACTIVITATEA 1.4 | ÎNTREABĂ ACASĂ

10 - 15 minute | temă pentru acasă

Această scurtă temă poate fi folosită:

→ La începutul acestei unităţi, ca mod simplu de a-i anunţa pe părinţi că urmează un proiect mai amplu despre patrimoniul cultural al cartierului şi că veţi avea nevoie, din când în când, de sprijinul lor.

→ La sfârşitul unităţii, ca prilej pentru copii de a continua investigarea conceptului de patrimoniu imaterial în relaţia cu comunitatea locală.

SARCINĂ DE LUCRU

Acasă, întreabă un membru al familiei tale: *Ce facem noi, în familie, sau în blocul/ cartierul nostru şi ce nu fac alţi oameni din alte cartiere sau oraşe?*

Poate fi un obicei de sărbători, o mâncare, un cuvânt sau o expresie, un loc de întâlnire pentru cei din zona în care locuieşti sau poate un lucru pe care ştie să-l facă doar bunicul sau bunica.

Scrie răspunsul tău în 2 - 3 propoziţii, pe un cartonaş, şi adu-l la şcoală. Dacă doreşti, îl poţi ilustra cu un desen sau o fotografie.

UNITATEA NR. 2 | ARHIVA CLASEI NOASTRE

În această unitate, elevii se vor familiariza cu ce este o arhivă dedicată patrimoniului şi istoriei locale: ce materiale cuprinde, unde se caută aceste materiale şi cum se păstrează, fizic şi digital. La final, clasa dumneavoastră va avea propria arhivă alcătuită din materiale aduse şi identificate chiar de copii.

Obiectivele unităţii

La final, elevii vor putea:

- → să explice, cu propriile cuvinte, ce este o arhivă şi prin ce se deosebeşte de o colecţie;
- → să identifice cel puţin trei locuri, fizice sau digitale, unde se păstrează informaţii despre cartierul lor;
- → să aducă în arhiva clasei cel puţin un material propriu, însoţit de o scurtă descriere;
- → să caute o sursă despre istoria locală într-o bibliotecă digitală sau pe un site de încredere;

ÎNTREBĂRILE-CHEIE ALE UNITĂŢII	CUVINTE ŞI EXPRESII CHEIE	PERSOANE-RESURSĂ
Ce păstrezi tu şi nu ai arunca niciodată? De ce? Ce transformă o grămadă de lucruri într-o arhivă? Prin ce se deosebeşte o colecţie de o arhivă? Unde putem găsi informaţii despre patrimoniul cartierului nostru? Cum ştim că sunt surse de încredere?	Arhivă Sursă istorică Izvoare nescrise şi izvoare scrise Colecţie Bibliotecă digitală Mărturie	Bibliotecarul/ bibliotecara şcolii; Profesorul de informatică/TIC; Părinţii şi/sau bunicii copiilor; Opţional, un arhivist sau un muzeograf.

UNITATEA NR. 2

ARHIVA CLASEI NOASTRE

ACTIVITĂȚI PROPUSE

Ce transformă o grămadă de lucruri într-o arhivă?

răspunde aici

1 SĂ FACEM O ARHIVĂ

Cum este o arhivă diferită de o colecție?

2 ARHIVA DIGITALĂ

De unde știm că o informație găsită pe internet este adevărată?
Ce înseamnă o „sursă sigură"?

3 DOCUMENTĂM CARTIERUL PRIN FOTOGRAFIE

Dacă mâine ar dispărea un loc din cartier, ce ar trebui să rămână imortalizat în fotografii?

4 ÎNTREBĂRI DESPRE CARTIER

Pentru voi, care sunt locurile reprezentative ale cartierului?

Dacă ați arăta unui vizitator un singur loc din cartier, care ar fi acela?

ACTIVITATEA 2.1 | SĂ FACEM O ARHIVĂ!

45 - 50 minute | în sala de clasă

Materiale/mijloace necesare:

- Notiţe adezive;
- O cutie de arhivare pentru materialele fizice aduse de copii;
- Un Padlet pentru arhiva digitală.

Desfăşurare

- Individual | Fiecare copil primeşte trei notiţe adezive şi scrie pe fiecare câte un lucru pe care nu l-ar arunca niciodată. Pot fi obiecte fizice, tangibile sau virtuale, intangibile: o jucărie, o diplomă, pozele cu familia din galeria telefonului, un video dintr-o vacanţă etc.

- În grup | Fixaţi notiţele adezive pe tablă/un perete din clasă şi analizaţi-le: *Ce valoare au aceste lucruri? Sunt unicate sau există în mai multe exemplare? Cum am putea grupa răspunsurile voastre? Ce criterii de ordonare am putea folosi?*

- În perechi | Problematizare: *Care dintre următoarele trei este o arhivă şi de ce: un sertar în care pui tot ce nu vrei să pierzi; un set de vederi din diferite capitale ale lumii, ordonate într-un album; o cutie cu documente, jurnale şi fotografii ale unei familii.*

- În grup | Discutaţi răspunsurile. Din conversaţie trebuie să reiasă, formulată de elevi, deosebirea dintre arhivă şi colecţie.

- În grup | Fondarea arhivei clasei: Introduceţi sau, după caz, recapitulaţi conceptele de izvor istoric scris şi izvor istoric nescris. Apoi, stabiliţi împreună cum veţi organiza arhiva clasei şi ce criterii de clasificare veţi folosi.

- Temă pentru acasă | Fiecare copil caută, cu ajutorul familiei, un material despre istoria locală: o fotografie de familie făcută în cartier, o vedere veche, o hartă, o carte, un articol, un obiect, un bilet de la un spectacol susţinut în cartier sau o fotografie din telefon cu un loc de joacă ori de întâlnire din zonă. Materialele digitale se încarcă în Padlet; cele fizice se aduc la şcoală, se pun în cutie sau se scanează.

ACTIVITATEA 2.2 | ARHIVA DIGITALĂ

45 - 50 minute | în laboratorul de TIC

Materiale/mijloace necesare:

- → calculatoare;
- → Padlet-ul dedicat arhivei digitale, creat în prealabil de profesor;
- → harta interactivă a cartierului Drumul Taberei de pe site-ul Asociației Da'DeCe - asociatiadadece.ro

RECOMANDAREA NOASTRĂ

Pregătiți dinainte o listă de adrese (biblioteci digitale, muzee, arhive online) astfel încât fiecare pereche de elevi să primească o sursă de încredere unde să caute.

Recomandări de biblioteci digitale:
culturalia.ro
biblioteca-digitala.ro
dacoromanica.ro
europeana.eu/ro
https://digitool.bibnat.ro

Desfășurare

- → În grup | Recapitulare: *Ce este o sursă istorică? Ce înseamnă izvor scris?* (articol, document, carte, afiș, scrisoare, jurnal etc.) *Dar izvor nescris?* (fotografie, hartă, obiect, clădire etc.).

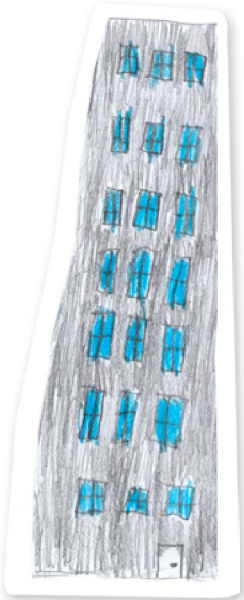
- → În grup | Prezentați Padlet-ul dedicat arhivei digitale, organizat pe cele două categorii de izvoare. Explicați-le copiilor că, în această întâlnire, vor căuta online informații despre cartier pentru a construi arhiva digitală a clasei. Folosiți ca exemplu harta interactivă a cartierului Drumul Taberei de pe site-ul Asociației Da'DeCe - asociatiadadece.ro

→ În perechi | Copiii caută resurse în biblioteci digitale, pe site-urile muzeelor şi în arhivele online ale cotidianelor şi agenţiilor de ştiri, dar şi pe alte site-uri, încărcând în Padlet ce găsesc relevant.

→ În grup | Discuţie: *De unde ştim că o informaţie găsită pe internet e adevărată? Cum verificăm? Ce înseamnă o „sursă sigură"? Cum ne poate ajuta sau încurca inteligenţa artificială atunci când construim o arhivă despre istoria cartierului?*

→ În perechi | Copiii revin la materialele încărcate în Padlet şi verifică dacă acestea provin dintr-o sursă sigură.

ACTIVITATEA 2.3
DOCUMENTĂM CARTIERUL PRIN FOTOGRAFIERE

90 - 120 de minute | pe teren, într-o zonă foarte bine delimitată din cartier | activitatea poate fi repetată de mai multe ori pentru a documenta zone diferite ale cartierului

Materiale/mijloace necesare:

- → telefoane sau aparate foto, individual sau câte unul pentru o pereche de elevi;
- → carneţele şi creioane;
- → părinţi/profesori însoţitori;
- → Padlet-ul dedicat arhivei digitale.

Pregătirea activităţii

Alegeţi din timp o clădire sau o zonă din cartier care să poată fi fotografiată cât mai detaliat într-o oră. De exemplu, în Drumul Taberei, parcul sau Turnul de Apă.

În clasă, înainte de a ieşi pe teren, discutaţi cu copiii: *Ce înseamnă să documentezi un loc? De ce merită fotografiat locul în care ne aflăm acum? Dacă ar dispărea mâine, ce ar trebui să rămână în fotografii ca să înţeleagă şi alte persoane cum arăta?*

Desfăşurare

- → În grup | Ajunşi în zona pe care urmează să o exploraţi, stabiliţi împreună ce urmează să fie fotografiat: zona în ansamblu, elementele care o alcătuiesc, inscripţii şi alte semne, oamenii care o folosesc (fără a le fotografia chipurile), detalii care ies în evidenţă, dar şi cele uşor de trecut cu vederea.

- → Individual sau în perechi | Elevii fotografiază zona timp de 20 - 30 de minute. Încurajaţi-i să se apropie sau să se depărteze de elementele pe care le fotografiază: acelaşi reper, fotografiat din unghiuri diferite, spune de fiecare dată altceva.

→ În perechi | Copiii își arată reciproc fotografiile și verifică împreună dacă au surprins zona în întregime: *Ce a rămas nefotografiat? Ce unghi lipsește? Ce detaliu am ratat?* Dacă e cazul, revin și fotografiază ce lipsește.

→ În perechi | Elevii fac selecția fotografiilor: șterg fotografiile neclare sau care se repetă. Într-o arhivă nu intră tot, doar ceea ce este util și de calitate.

→ În grup | Înainte de întoarcerea la școală, discutați pe scurt: *Ce ați observat fotografiind și nu văzuserăți până acum?*

→ Individual | Elevii încarcă fotografiile selectate în Padlet-ul dedicat arhivei digitale, menționând numele autorului, un titlu și data pentru fiecare fotografie. Opțional, le poate imprima și adăuga în cutia de arhivare, însoțite de un cartonaș cu locul, data și o scurtă descriere.

EXTINDEREA ACTIVITĂȚII

Zona pe care o documentați poate fi înregistrată și sonor. Dacă aveți timp, lăsați copiii să asculte sunetele cartierului timp de un minut, în liniște, apoi să înregistreze cu telefonul atât peisajul sonor de ansamblu, cât și sunete izolate: pași, uși, păsări, un fragment de conversație, zgomotul traficului sau al unui șantier.

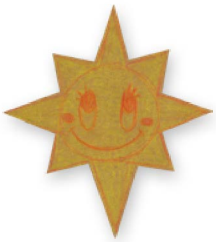
Pentru un rezultat mai bun, copiii pot înregistra pe un singur fișier: pornesc înregistrarea, pun pauză, se mută în alt punct, reiau. Așa vor obține un montaj sonor al zonei, făcut pe loc.

Aceste înregistrări vor intra în arhiva digitală alături de fotografii. Mai târziu, ele pot însoți expoziția sau traseul cultural digital creat.

Dacă doriţi să aprofundaţi discuţia despre documentare şi despre materialele care intră într-o arhivă, puteţi face selecţia fotografiilor în clasă.

Proiectaţi pe tabla smart pozele realizate de copii pe teren şi discutaţi împreună care sunt utile pentru arhiva clasei şi care nu. Stabiliţi cu elevii criteriile de selecţie: *Ce ne arată fotografia aceasta şi nu ne arată alta? Se înţelege ce este şi unde se află? Este clară? Ar ajuta pe cineva care nu a fost niciodată acolo?*

Comparaţi fotografiile aceluiaşi reper, făcute de copii diferiţi, şi observaţi cât de diferit arată acelaşi loc în funcţie de unghi, distanţă şi lumină.

ACTIVITATEA 2.4 | ÎNTREBĂRI DESPRE CARTIER

10 - 15 minute + timp pentru colectarea răspunsurilor | asincron

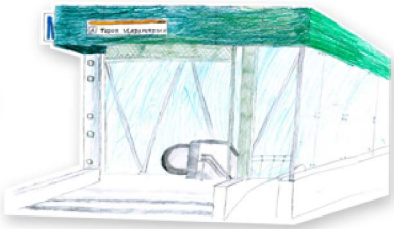
În paralel cu celelalte activităţi, construiţi împreună cu elevii un scurt chestionar în Google Forms, prin care să strângeţi mărturii ale locuitorilor din cartier despre patrimoniul local. Distribuiţi-l pe grupurile de WhatsApp ale părinţilor, pe conturile de social media ale şcolii şi în grupurile de Facebook ale foştilor elevi.

Un chestionar care ajunge la absolvenţi aduce, de obicei, cele mai bune răspunsuri: sunt oameni care au copilărit în cartier şi care, de obicei, nu au mai vorbit de mult despre perioada aceea.

ÎNTREBĂRI FOLOSITE ÎN CHESTIONARUL „O VIZITĂ ÎN DRUMUL TABEREI", ÎN CADRUL PROIECTULUI „PATRIMONIUL, ACASĂ ÎN DRUMUL TABEREI"	ALTE ÎNTREBĂRI PE CARE LE PUTEŢI FOLOSI
De cât timp locuiţi în Drumul Taberei? Dacă nu locuiţi aici, de cât timp cunoaşteţi acest cartier? Care sunt primele cuvinte care vă vin în minte când vă gândiţi la cartierul Drumul Taberei? Pentru voi, care sunt clădirile şi locurile reprezentative ale cartierului? Ce persoane asociaţi cu cartierul Drumul Taberei? Ce amintiri şi întâmplări vă leagă de Drumul Taberei?	Ce loc din cartier vă plăcea cel mai mult în copilărie? Ce a dispărut din cartier şi vă pare rău? Dacă aţi putea arăta unui vizitator un loc din cartier cu care vă mândriţi, care ar fi acela? Ce ar trebui să ştie copiii de azi despre acest cartier?

UNITATEA NR. 3 | PATRIMONIUL CARTIERULUI NOSTRU

În această unitate, elevii descoperă istoria locală şi patrimoniul cartierului - ce a dispărut, ce a rămas, ce s-a schimbat în timp, explorând arhiva clasei şi harta interactivă a cartierului Drumul Taberei de pe site-ul Asociaţiei Da'DeCe - asociatiadadece.ro

Obiectivele unităţii

La final, elevii vor putea:

- → să folosească o sursă istorică (fotografie de arhivă, hartă veche, articol, reportaj, mărturie orală înregistrată) pentru a afla informaţii despre patrimoniul local;
- → să identifice cel puţin trei locuri importante pentru comunitatea locală;
- → să relateze, cu propriile cuvinte, o poveste despre un loc sau un eveniment asociat cu patrimoniul cultural al cartierului;

ÎNTREBĂRILE-CHEIE ALE UNITĂŢII	CUVINTE ŞI EXPRESII CHEIE	PERSOANE-RESURSĂ
Cum s-a schimbat cartierul nostru de-a lungul timpului? Ce a dispărut, ce a apărut nou şi ce a rămas la fel? De unde aflăm cum era cartierul înaintea noastră? Ce locuri şi poveşti din cartier sunt valoroase/ importante pentru noi?	Sursă istorică Izvoare nescrise şi izvoare scrise Arhivă Comunitate locală Apartenenţă Istorie locală Mărturie orală Schimbare şi continuitate Patrimoniu material Patrimoniu imaterial	Bibliotecarul/ bibliotecara şcolii; Un locuitor al cartierului (de exemplu un părinte, bunic, fost profesor); Un specialist care cunoaşte istoria locală (muzeograf, istoric, urbanist, arhitect, sociolog, educator cultural, jurnalist, artist, activist civic etc.)

UNITATEA NR.3

PATRIMONIUL CARTIERULUI NOSTRU

ACTIVITĂȚI PROPUSE

Ce locuri și povești din cartier sunt valoroase pentru voi?

răspunde aici

1 CE ȘTIM ȘI CE VREM SĂ AFLĂM

Ce s-a schimbat în cartier de-a lungul timpului?

→ ȘTIU

→ VREAU SĂ ȘTIU

→ AM AFLAT

2 EXPERȚII ÎN SURSE ISTORICE

METODA MOZAIC

Ce putem să învățăm unii de la alții despre cartier?

3 CONVERSAȚIE CU UN SPECIALIST

Ce PERSOANE-RESURSĂ puteți invita în clasă, ca să vă povestească despre ISTORIA LOCALĂ?

4 VOCILE CARTIERULUI

Ce s-a schimbat cel mai mult în cartier de-a lungul timpului?

Ce loc sau poveste din cartier ar trebui să păstrăm pentru generațiile viitoare?

ACTIVITATEA 3.1 | CE ŞTIM ŞI CE VREM SĂ AFLĂM

45 - 50 minute | în sala de clasă

Materiale/mijloace necesare:

- → fişa „Ştiu - Vreau să ştiu - Am învăţat", câte un exemplar pentru fiecare copil;
- → un material video despre istoria locală sau fotografii/articole vechi din arhiva digitală realizată de copii;
- → tablă smart, calculator.

Desfăşurare

→ În perechi | Copiii completează, în perechi, fişa cu ceea ce ştiu deja despre istoria şi patrimoniul cartierului.

→ În grup | Elevii împărtăşesc ceea ce şi-au notat. Adresaţi eventuale informaţii eronate. Dacă este posibil, colectaţi răspunsurile pe tabla smart.

→ În perechi | În urma discuţiei, copiii completează a doua coloană din fişă: ce ar vrea să afle despre cartierul lor. Dacă se poate, colectaţi răspunsurile pe tabla smart.

→ În grup | Vizionaţi un material video despre cartier: un reportaj, un documentar sau un fragment dintr-un film de arhivă. Alternativ, proiectaţi câteva fotografii sau articole vechi despre cartier, povestindu-le elevilor despre istoria locală pe măsură ce le arătaţi.

→ Individual | În timpul vizionării, fiecare completează fişa cu ce i se pare interesant.

→ În grup | Discuţie finală: *Care a fost cel mai interesant lucru pe care l-aţi aflat? Ce s-a schimbat în cartier de-a lungul timpului? Ce a dispărut? La care dintre întrebările voastre nu aţi primit încă răspuns?*

ACTIVITATEA 3.2 | EXPERŢII ÎN SURSE ISTORICE

45 - 50 minute | în clasă sau în bibliotecă

Materiale/mijloace necesare:

- → arhiva clasei, plus cărţi despre istoria locală şi hărţi vechi din fondul bibliotecii;
- → patru fişe pentru metoda mozaic, fiecare însoţită de o sursă din arhivă: o fotografie veche din cartier, o carte sau un articol despre istoria locală, o hartă veche sau unul dintre traseele culturale, o clădire ori un monument din cartier;
- → fişa „Ştiu – Vreau să ştiu – Am învăţat", folosită anterior

Desfăşurare

→ În grup | Recapitulare: *Ce sunt sursele istorice? De câte feluri sunt aceste surse?*

→ Metoda mozaic | Împărţiţi elevii în grupuri-casă, apoi formaţi echipele de experţi: echipa fotografiilor, echipa hărţilor, echipa articolelor şi a cărţilor, echipa construcţiilor şi a monumentelor. Fiecare echipă primeşte o sursă din arhiva clasei şi o fişă scurtă cu informaţii despre ea. De exemplu, echipa fotografiilor primeşte o poză veche din cartier şi informaţii despre patrimoniul cultural asociat.

→ În echipe | Alocaţi 15 - 20 de minute pentru citirea fişei şi analiza sursei. Explicaţi-le cum să se pregătească pentru a transmite ceea ce au învăţat colegilor din grupurile-casă.

→ În grupurile-casă | Fiecare expert se întoarce în grupul-casă şi împărtăşeşte colegilor ce a descoperit cu ajutorul sursei sale.

→ Individual | Fiecare completează lucrurile noi pe care le-a aflat în fişa „Ştiu - Vreau să ştiu - Am învăţat".

→ În grup | Discuţie finală: *Ce lucruri noi aţi aflat despre patrimoniul cartierului? Ce locuri valoroase pentru comunitate aţi descoperit?*

ACTIVITATEA 3.3
CONVERSAŢIE CU UN SPECIALIST

45 - 50 minute | în clasă sau în bibliotecă

Materiale/mijloace necesare:

- → tablă smart, calculator;
- → fişa „Ştiu - Vreau să ştiu - Am învăţat", utilizată în activităţile anterioare;
- → fişa „Azi am descoperit despre cartierul meu . . ."

Pregătirea activităţii

Discutaţi cu specialistul invitat şi rugaţi-l să pregătească câteva fotografii, articole vechi sau alte izvoare istorice cu care să ilustreze ce va povesti despre patrimoniul cultural al cartierului.

Desfăşurare

- → În grup | Reluaţi întrebarea din activitatea 3 1: La care dintre întrebările voastre nu aţi primit încă răspuns? Apoi prezentaţi invitatul (profesia şi legătura sa cu cartierul).

- → În echipe | Pornind de la fişele individuale „Ştiu - Vreau să ştiu - Am învăţat", fiecare echipă formulează o întrebare pe care să i-o adreseze invitatului.

- → În grup | Specialistul răspunde pe rând şi îşi ilustrează poveştile cu materialele aduse. Copiii notează ce află nou pe fişa „Azi am descoperit despre cartierul meu...".

- → În grup | La final, adăugaţi împreună toate fişele în cutia arhivei fizice.

- → După activitate | Dacă aveţi timp, fotografiaţi fişele împreună cu bibliotecarul şcolii şi adăugaţi-le în Padletul arhivei digitale.

ACTIVITATEA 3.4
ACTIVITATE INDIVIDUALĂ | VOCILE CARTIERULUI

15 - 30 minute | temă pentru acasă

Această temă consolidează ceea ce copiii au parcurs în această unitate şi completează arhiva dedicată istoriei locale cu mărturii ale locuitorilor din cartier.

SARCINĂ DE LUCRU	3 SFATURI PENTRU A LUA UN INTERVIU BUN:
Cartierul tău are o istorie pe care nu o găseşti în nicio carte. Ea se află în poveştile pe care le ştiu oamenii care locuiesc acolo de mulţi ani. Dacă nu păstrăm aceste poveşti, se vor pierde. Alege o persoană care trăieşte în cartier de multă vreme: un părinte, un bunic, un vecin, un prieten al familiei. Ia-i un interview despre cartier, înregistrează răspunsurile cu telefonul şi încarcă înregistrarea în documentul Padlet cu arhiva digitală a clasei. Întrebări pe care să le adresezi intervievatului tău: → *Cum era cartierul atunci când eraţi de vârsta mea? Ce locuri vă amintiţi cel mai bine?* → *Ce s-a schimbat cel mai mult în cartier de atunci până astăzi?* → *Ce loc, clădire sau poveste din cartier consideraţi că ar trebui să păstrăm pentru generaţiile viitoare? De ce?*	1. Alege un loc liniştit pentru a lua interviul. 2. Ţine telefonul îndreptat cu microfonul înspre persoana căreia îi iei interviul. Dar înainte fă o probă! Deschide aplicaţia de înregistrare, las-o să meargă câteva secunde, apoi verifică dacă se aude bine. Acum eşti pregătit de interviu! 3. Când înregistrezi, pune întrebarea, apoi nu mai spune nimic. Lasă intervievatul să îţi răspundă.

UNITATEA NR. 4 | EXPLORATORI ÎN CARTIERUL NOSTRU

În această unitate, elevii ies din clasă şi explorează pe teren reperele de patrimoniu pe care le-au descoperit până acum. La final, echipele de copii vor avea propriul traseu cultural, publicat online, pe care îl pot parcurge împreună cu alţi colegi din şcoală sau din cartier.

Obiectivele unităţii

La final, elevii vor putea:

- → să documenteze un reper de patrimoniu prin fotografie, desen, înregistrări audio/video şi notiţe;
- → să argumenteze de ce un reper din cartier merită inclus într-un traseu cultural;
- → să realizeze un traseu cultural cu 5 - 7 opriri şi să îl prezinte

ÎNTREBĂRILE-CHEIE ALE UNITĂŢII	CUVINTE ŞI EXPRESII CHEIE	PERSOANE-RESURSĂ
Cum documentăm un loc din cartier, astfel încât şi alţii să-i afle povestea? Ce a fost aici, ce este astăzi şi ce ar putea deveni în viitor? Care sunt reperele fără de care traseul nostru nu ar avea sens? Cum povestim despre cartierul nostru altcuiva?	Reper Documentare Observaţie Hartă Traseul cultural Ghid Interpretare Expoziţie Tur pietonal/tur ghidat	1 - 3 însoţitori (părinţi, profesori din şcoală); Bibliotecarul/ bibliotecara şcolii; O persoană-resursă din cartier: artist, arhitect, educator cultural sau oricine care cunoaşte istoria locului.

UNITATEA NR. 4

EXPLORATORI ÎN CARTIERUL NOSTRU

ACTIVITĂȚI PROPUSE

1 HARTA VIE A CARTIERULUI

Ce a fost? Ce a rămas?
Ce ar putea deveni?

2 EXPEDIȚIE ÎN CARTIER

Ce locuri din cartier veți explora?

- INTERVIURI PE TEREN
- SUNETELE CARTIERULUI
- FOTOGRAFIE

3 ALEGEM REPERELE TRASEULUI

→ elemente de patrimoniu material și imaterial

4 TRASEUL NOSTRU CULTURAL

↳ clădiri, monumente, grădini, parcuri, școli, povești, amintiri, oameni, obiceiuri, tradiții

5 DIORAMELE CARTIERULUI NOSTRU

Alegeți un reper/zonă din cartier din cele documentate și reconstruiți-o ca o diorama.

6 EXPOZIȚIE și TURURI PRIN CARTIER

Ce am descoperit pe parcursul acestui proiect despre cartier?

ACTIVITATEA 4.1 | HARTA VIE A CARTIERULUI

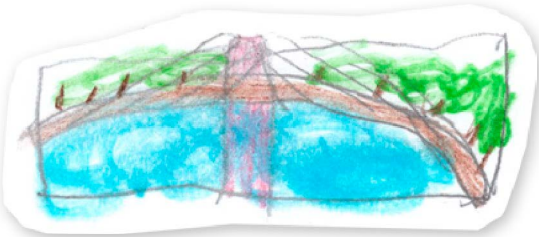
45 - 50 minute | în sala de clasă

Materiale/mijloace necesare:

- harta cartierului, printată A3, câte una pentru fiecare echipă;
- arhiva clasei şi lista „Patrimoniul imaterial al cartierului nostru", prima variantă;
- notiţe adezive în trei culori.

Desfăşurare

- În grup | Scurtă recapitulare: *Ce aţi descoperit despre cartier până în acest moment?* Afişaţi lista cu patrimoniul imaterial şi criteriile stabilite în unitatea nr. 1. Accesaţi Padletul cu arhiva clasei.
- În echipe | Fiecare echipă primeşte o hartă şi marchează pe ea trei locuri pe care le consideră importante pentru patrimoniul cartierului: o clădire, un spaţiu verde, un monument, un loc de memorie sau un spaţiu valoros pentru comunitate etc. Copiii vor discuta şi negocia alegerile în echipă.
- În echipe | Din cele trei, echipa alege un singur reper şi îl descrie pe trei niveluri, cu notiţe de culori diferite: ce a fost | ce este astăzi | ce ar putea deveni. Dacă este cazul, pe o altă notiţă adezivă, fiecare echipă marchează şi un loc dispărut, despre care a aflat din arhivă sau din interviuri.
- În grup | Echipele îşi prezintă hărţile, care vor reprezenta punctul de pornire pentru locurile care vor fi explorate pe teren.

ACTIVITATEA 4.2 | EXPEDIȚIE ÎN CARTIER

90 - 180 de minute | pe teren | se poate repeta de câte ori este nevoie, în funcție de reperele alese

Materiale/mijloace necesare:

- → hărțile mute;
- → telefoane pentru fotografii și înregistrări audio/video;
- → carnețele și creioane pentru notițe și schițe.

Pregătirea activității

Înainte de a ieși pe teren, împărțiți copiii în câteva echipe și stabiliți cu ei regulile de respectat pe traseu: ce fotografiem și ce nu, cum mergem în grup prin cartier, cum cerem acordul cuiva înainte de a-l fotografia sau intervieva (dacă este cazul).

Desfășurare

- → În echipe, pe teren | La fiecare oprire, echipele documentează reperul prin patru mijloace: fotografie, desen, înregistrări audio/video (sunetele locului, scurt interviu cu un locuitor, ritmul orașului) și notițe despre ce observă. În echipă vor fi alocate următoarele roluri: fotograf, ilustrator, reporter, documentarist. La fiecare oprire, se pot schimba rolurile.

- → În grup, pe teren | Pentru fiecare oprire/reper vizitat, purtați pe loc discuția despre cele trei niveluri: ce a fost | ce este astăzi | ce ar putea deveni. Comparați cu ce au completat pe hărțile mute.

RECOMANDAREA NOASTRĂ

În funcţie de vârsta copiilor, vizitaţi doar 2 - 3 repere într-o singură ieşire. Din experienţa celor două proiecte de explorare a patrimoniului cultural urban, implementate la Da'DeCe, am observat că este mai util să repetaţi vizita pe teren de două sau trei ori decât să parcurgeţi totul într-o singură zi.

Repetarea vizitei pe teren vă permite şi să apelaţi la persoane-resursă din cartier care să vă însoţească şi să le povestească copiilor la faţa locului despre locurile/reperele explorate.

→ În echipe | Dacă este posibil, echipele pot lua şi scurte interviuri, de unul/două minute: *Ce înseamnă locul acesta pentru dumneavoastră? Cum arăta acest loc acum zece ani? Dar când eraţi de vârsta noastră?*

→ Individual şi/sau în echipe, în clasă | Materialele realizate se încarcă în Padlet-ul dedicat arhivei digitale şi se ordonează în cutia de arhivare.

ACTIVITATEA 4.3 | ALEGEM REPERELE TRASEULUI

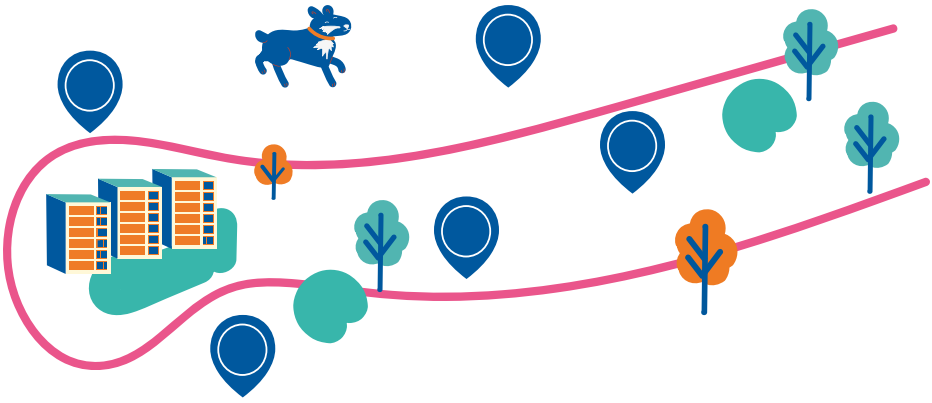
25 - 30 de minute | în sala de clasă

Materiale/mijloace necesare:

- coli de flipchart;
- câte 5 buline adezive pentru fiecare copil.

Desfăşurare

- În grup | Brainstorming: Completaţi pe coli de flipchart o listă cu toate elementele de patrimoniu material şi imaterial descoperite.
- Individual | Fiecare copil primeşte cinci buline adezive şi le lipeşte în dreptul reperelor pe care le consideră cele mai importante.
- În grup | Identificaţi reperele care au primit cele mai multe voturi şi întocmiţi o listă finală cu 5 - 7 repere de inclus în traseul cultural realizat.
- Alternativă | Dacă doriţi ca echipele să realizeze trasee complet diferite, nu organizaţi votul. Împărţiţi reperele între echipe, pentru a acoperi întreaga listă. Veţi obţine trasee distincte, utile dacă doriţi să explorați o zonă mai mare din cartier.

ACTIVITATEA 4.4 | TRASEUL NOSTRU CULTURAL

2 sesiuni de 45 - 50 de minute | în sala de clasă şi/sau în laboratorul de TIC

Materiale/mijloace necesare:

→ un Padlet tip hartă pentru fiecare echipă;
→ acces la arhiva clasei şi la toate materialele realizate pe teren.

Desfăşurare

→ În echipe | Fiecare echipă marchează în propriul Padlet cele 5 - 7 repere de patrimoniu ale cartierului. Pentru fiecare oprire este desemnat un responsabil, care ilustrează reperul cu un scurt text: o poveste pe care a descoperit-o, o amintire a unui locuitor, o pastilă tip „Ştiaţi că?". Apoi, echipa alege câte o fotografie, un desen şi, dacă se poate, o înregistrare cu care să ilustreze fiecare reper din traseu.

→ În echipe | Fiecare echipă găseşte un titlu pentru traseul propus.

→ În grup | Turul galeriei: Fiecare echipă îşi prezintă traseul. Deşi reperele sunt aceleaşi, traseele vor fi diferite (alte poveşti, alte fotografii şi desene, alt titlu).

→ Alternativă | În locul variantei digitale, copiii pot realiza propriile trasee pe coli de flipchart în tehnici de lucru mixte (creioane colorate - carioca, markere colorate - colaj, creioane colorate - acuarele etc.). Aceste lucrări pot fi folosite în expoziţia propusă în cadrul Activităţii 4.6.

ACTIVITATEA 4.5
DIORAMELE CARTIERULUI NOSTRU
o zi în „Şcoala Altfel" sau „Săptămâna Verde"

Materiale/mijloace necesare:

- → fotografii realizate de copii în cartier, imprimate;
- → harta cartierului;
- → materiale din arhiva fizică a clasei;
- → cutii de carton, hârtie colorată;
- → creioane şi markere colorate, lipici, foarfeci.

Desfăşurare

→ În grup | Recapitulaţi ce aţi descoperit în explorările prin cartier, cu materialele din arhivă la vedere. Discutaţi despre patrimoniul cartierului asociat vieţii de zi cu zi: grădinile din jurul blocurilor, adăposturile pentru animale, umbrarele improvizate, locurile de joacă şi de întâlnire, garajele deschise etc. Sunt amenajări făcute chiar de locuitorii cartierului, deseori ameninţate cu dispariţia, dar care funcţionează ca repere pentru cei de aici.

→ În echipe | Fiecare echipă alege un reper/o zonă dintre cele documentate şi o reconstruieşte ca dioramă într-o cutie de carton, pe baza fotografiilor şi a desenelor realizate pe teren.

→ În echipe | Pe o carte poştală (pe care o pot confecţiona din carton alb), copiii scriu unui destinatar ales de ei povestea reperului din dioramă.

→ În grup | Expuneţi dioramele şi cărţile poştale. Fotografiaţi-le şi adăugaţi-le în arhiva digitală a clasei.

EXTINDEREA ACTIVITĂŢII

Dioramele capătă viaţă cu luminiţe şi cu o boxă care redă sunetele înregistrate de copii în timpul explorărilor prin cartier. Aranjate astfel, ele pot deveni, alături de traseele culturale create de copii, nucleul expoziţiei finale.

ACTIVITATEA 4.6
EXPOZIȚIE ȘI TURURI PRIN CARTIER

o zi în „Școala Altfel", „Săptămâna Verde" sau în ultima săptămână din anul școlar

Materiale/mijloace necesare:

- → arhiva clasei cu obiectele fizice strânse sau realizate de copii;
- → un cod QR către fiecare traseu cultural realizat în Padlet.

Desfășurare

- → În echipe | Curatorierea expoziției: Fiecare echipă va expune traseul realizat și va alege 3 - 5 obiecte din arhiva fizică a clasei pe care le va include în expoziția finală. În funcție de spațiul avut la dispoziție, aceasta poate fi realizată în clasă, pe holul sau în biblioteca școlii.
- → În echipe | Pregătirea ghizilor: Copiii care își doresc pot susține tururi pietonale pentru colegii din alte clase, pentru părinții lor sau pentru elevi din alte școli din cartier. Fiecare ghid primește un reper pe care îl va prezenta.
- → Pe teren | Tururi pietonale/ghidate: Elevii-ghizi însoțesc participanții pe traseu și povestesc ceea ce au descoperit. Întrebarea-cheie la care vor răspunde: *Ce am aflat despre acest loc/reper și de ce considerăm că este valoros pentru cartierul nostru?*
- → În grup, în clasă | Reflecție finală, după încheierea tururilor: *Ce am descoperit pe parcursul acestui proiect despre cartier? Dar despre mine?*

ÎN LOC DE ÎNCHEIERE

Dacă aţi ajuns să citiţi aceste ultime pagini, probabil v-aţi dat seama că acest kit de activităţi nu este despre a „preda" lecţii de patrimoniu, ci despre a crea un cadru în care copiii să descopere acele legături, adeseori invizibile, care există între ei, familia şi cartierul lor. Odată descoperite, aceste conexiuni îi pot ajuta să se simtă mândri de locul în care trăiesc şi să îi motiveze să protejeze patrimoniul cultural local.

În cele două proiecte din cartierele Drumul Taberei şi, respectiv, Titan, am făcut şi noi, educatorii culturali ai Asociaţiei Da'DeCe, propriile descoperiri: acest demers de explorare a patrimoniului cultural urban nu ne-a ieşit întotdeauna cum am planificat. A plouat când am ieşit pe teren şi planurile făcute în clasă s-au schimbat pe loc. Unii invitaţi i-au fascinat pe copii, alţii i-au lăsat cu mai multe întrebări decât la început. Povestea unuia dintre traseele culturale s-a scris aproape de la sine, în timp ce al doilea traseu a avut nevoie de mult timp să se nască. Undeva, pe parcursul proiectului, cel puţin un copil ne-a pus o întrebare despre cartier la care nu am ştiut răspunsul. Oricât am verificat, înainte de a trimite la tipar, s-a strecurat mereu cel puţin o greşeală de literă. Ceea ce ştim sigur este că procesul este mult mai important decât rezultatul final, deşi suntem tare mândre de traseele culturale create de copii.

Nu vă propunem să faceţi toate activităţile, deşi ele sunt scrise în aşa fel încât să compună un parcurs complet. O singură activitate făcută în clasă, un singur interviu cu un bunic, o vizită a unei persoane-resursă la clasă sau o simplă explorare prin cartier, toate contează, pentru că poveştile pe care le veţi strânge, aproape cu siguranţă, nu există în altă parte. Iar într-o lume dominată din ce în ce mai mult de texte produse de inteligenţa artificială, aceste poveşti vor purta amprenta oamenilor care păstrează viu patrimoniul imaterial al cartierului.

Ne-ar face mare plăcere să aflăm ce aţi descoperit alături de copii.

Scrieţi-ne pe echipa@asociatiadadece.ro, trimiteţi-ne traseele create sau povestiţi-ne ce a mers şi ce nu.

Spor la explorat!

Echipa Da'DeCe

Acest kit pedagogic a fost realizat în cadrul proiectului „Patrimoniul, acasă în Drumul Taberei", un proiect cultural al Asociaţiei Da'DeCe, implementat în parteneriat cu Şcoala Gimnazială „Sfinţii Constantin şi Elena", Primăria Sectorului 6, Primăria Capitalei, Facultatea de Istorie - Universitatea din Bucureşti, Biblioteca Metropolitană Bucureşti, Şcoala Gimnazială „Sf. Calinic de la Cernica", Şcoala Gimnazială nr. 59, Şcoala Gimnazială nr. 311, Colegiul Naţional „Elena Cuza", co-finanţat de Administraţia Fondului Cultural Naţional.

Proiectul nu reprezintă în mod necesar poziţia Administraţiei Fondului Cultural Naţional. AFCN nu este responsabilă de conţinutul proiectului sau de modul în care rezultatele proiectului pot fi folosite. Acestea sunt în întregime responsabilitatea beneficiarului finanţării.

PROIECT CO-FINANȚAT DE:

Şcoala Gimnazială „Sfinţii Constantin şi Elena"

Şcoala Gimnazială „Sf. Calinic de la Cernica"

Colegiul Naţional „Elena Cuza"

Şcoala Gimnazială Nr. 311

Şcoala Gimnazială Nr. 59

Da' De Ce
cultivăm curiozitatea celor mici

Asociația Da'DeCe
2026